

עירובין עט: (המשנה) עד פ: (המשנה השניה)

ביאורי מושגים

הגבהה - בסוגייתנו קבע ר' יהודה שיש להגביה את העירוב טפח כדי שהוא יועיל. היו שלמדו מכאן שלכל מעשה הגבהה לשם קניין מספיק טפח. תוס' חלקו על כך וטענו שצריך הגבהה של 3 טפחים.
 כדי להסביר את מדוע כאן מספיק טפח בעוד שהגבהה זוקקת 3 טפחים ניתן לטעון שתי טענות אפשריות:
 1. בעירובין הקלו.
 2. כאן לא מדובר על הגבהה קניינית (שבה כאמור זקוקים ל3 טפחים) אלא על מקום נפרד בגובה טפח שעליו יונח העירוב.

המשנה

ר' יהודה ובית מדרשו: צריך להרים את העירוב לפחות טפח.

הלכות נוספות שאמרו ר' יהודה ובית מדרשו ('סבי דפומבדיתא'):
 1. המקדש - חייב לשתות מלא לוגמיו.
 2. מותר לעשות מדורה לחולה אפילו בימות הקיץ.
 3. עץ שהגויים מספרים שפירותיו מיועדות לשימוש ע"ז - נחשב אשרה (גם אם אין לנו עדות ישירה על כך שהוא אשרה).

מזכים את השיתוף לדיירים האחרים ע"י אדם זר:
ילדיו הגדולים, עבדיו העבריים, ואשתו - נחשבים אדם זר ויכולים לזכות לאחרים.
ילדיו הקטנים ועבדיו הגויים - נחשבים ידו הארוכה ואינם יכולים לזכות לאחרים.

להלכה: צריך לזכות בכל סוגי העירוב

באילו עירובים צריך לזכות לאחר

בעירוב תחומין:
ר' חייא ורב נחמן: צריך לזכות. **ריב"ז, ושמואל:** לא צריך לזכות.
בעירוב חצרות:
המשנה ושמואל: צריך לזכות. **רב ('תנא הוא ופליג):** לא צריך לזכות.
עירוב תבשילין:
שמואל: צריך לזכות.

הסתייגויות

1. דיון זה הוא בנוגע לעירוב החצר. אבל לגבי קביעת לחי או קורה - מותר לכפות על האדם להשתתף בבניית הלחי.
 2. תוס' - הדיון כאן הוא כשאנו יודעים שהבעל מתנגד. אם אין יודעים מה דעת האדם מותר לאישתו לערב בשבילו בכל מקרה.

עירוב מדעת האישה

אם לא יערבו יהיה אסור לטלטל - מותר לערב מדעת האישה.
אם לא יערבו עדיין יהיה מותר לטלטל - אם הוא רגיל לערב - מותר לערב מדעת האישה.
אם אינו רגיל לערב - אסור לערב מדעת האישה.

טעמו של ר' חייא בר אשי:

כיוון שיש לשרוף את הקורה אנו אומרים שכאילו אין לה נפח (כתותי מכתת שיעוריה) ולכן אין לה את השיעור הנדרש לקורה.
 ללחי היא כשרה כיוון שלחי צריך רק שיעור גובה ולא שיעור נפח (וגם אם אין לה נפח יש לה גובה).

קורה שנלקחה מאשרה: ר"ל: מותר לעשות ממנה קורה ולחי למבוי, רחב"א: מותר לעשות ממנה לחי אבל לא קורה.

ההסבר הראשון מסתדר עם הברייתא שהגמרא מביאה.
ההסבר השני חולק על הברייתא

הגמרא מציעה שני הסברים למשנה

הסבר א': במשנה מדובר כשמוסיף מאותו מין.
במקרה זה אין צריך להודיע אף אם כל העירוב הראשוני נעלם.

הסבר ב': במשנה מדובר כשמוסיף ממין אחר.
במקרה זה אין צריך להודיע כל עוד נשאר מעט מהעירוב הראשוני.

משנה

הוספה על עירוב החצרות

נתמעט האוכל - יש להוסיף ואין צורך להודיע על כך.
נוספו תושבים - יש להוסיף, וצריך להודיע על כך.

ר' יוסי: גם אם נתמעט האוכל אין צריך להוסיף (עקרוניו מספיק שיתוף מבואות. כל הצורך בעירוב חצרות הוא רק כדי שלא תשכח תורת עירוב מהתנוקות).

כמות האוכל הנדרשת לעירוב חצרות

כשיש מעט אנשים: גרוגרת לכל אדם.
אם יש יותר מ-18 אנשים: מספיק 18 גרוגרות (מזון שתי סעודות) לכולם יחד.

זו שיטת חכמים. ר' יהודה חולק וסובר שאין צורך להודיע לדיירים החדשים על כך שמערבים בשבילם.
(בדף הבא מבואר כי רק לדעת שמואל ור' יוחנן ר' יהודה חולק. לדעת ריב"ל - ר' יהודה אינו חולק, אלא מסביר את דברי חכמים כמדברים בחצר שבין שתי מבואות. בכל חצר אחרת אין צריך להודיע על כך).